

ที่ สม ๐๐๐๑/ ส.ก.

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี ถ.
แจ้งวัฒนะ หลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง การแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐
กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ตามที่รัฐสภาได้มีคำสั่งที่ ๑๗/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้ง "คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ" โดยมีอำนาจหน้าที่สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณา ศึกษา ค้นคว้า ตรวจสอบ และรวบรวมความเห็นประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ภายหลังจากนั้น ได้มีข้อเสนอจากพรรคการเมืองหลายพรรคเสนอให้มีการแก้ไขมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญในเรื่องการเจรจาและจัดทำหนังสือสัญญา โดยกล่าวอ้างถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๙๐ แต่มิได้ให้ความชัดเจนถึงข้อวิเคราะหฺ์ หลักฐาน หรือรายละเอียดที่แสดงถึงปัญหาในการบังคับใช้รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ แต่อย่างใด

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการติดตามและตรวจสอบการเจรจาจัดทำหนังสือสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่กรณีความตกลงกองทุนป่าเขตร้อนของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีความตกลงการค้าเสรี (FTA) ด้วยตระหนักถึงผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนในหลากหลายมิติที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านสิทธิในการพัฒนา สิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิชุมชน สิทธิการเข้าถึงฐานทรัพยากร สิทธิการเข้าถึงยาและบริการสาธารณสุข เป็นต้น

จากการศึกษาตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในกรณีความตกลง FTA ไทย-สหรัฐอเมริกา ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) และการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากความตกลง FTA โดยสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น การศึกษาผลกระทบของข้อตกลงลดภาษีไทย-จีน โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ความตกลง FTA มิได้มีเนื้อหาเป็นเพียงการเจรจาปรับลดภาษีสินค้าหรือการเปิดตลาดสินค้าเท่านั้น แต่มีเนื้อหาการเจรจาเกี่ยวโยงกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนทุกภาคส่วนในสังคมไทยทั้งในวันนี้และในอนาคตรุ่นลูกหลาน เช่น เรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน เรื่องสิทธิบัตรยา เรื่องสิทธิบัตรพันธุพืชและสัตว์ เรื่องแรงงาน เรื่องสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นว่า รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๙๐ นั้นเป็นมาตราที่มีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทย เป็นมาตราที่แก้ไขเพิ่มเติมมาจากมาตรา ๒๒๔ ใน

รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ โดยมีเจตนารมณ์และหลักการสำคัญ คือ การสร้างกระบวนการและกลไกในการรับมือกับ “กระแสโลกาภิวัตน์เศรษฐกิจทุนนิยมเสรี” เพื่อให้เกิดความรอบคอบ มีธรรมาภิบาลมากขึ้น และให้การจัดทำความตกลงระหว่างประเทศเกิดผลประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติโดยส่วนรวม ไม่ตกอยู่กับกลุ่มธุรกิจการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเหมือนที่ผ่านมา โดยสร้างการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติและกับภาคประชาสังคม เพิ่มอำนาจต่อรองให้กับคณะเจรจาของไทยโดยให้เสนอกรอบเจรจาต่อรัฐสภาก่อน รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเจรจามากขึ้น ดังนั้น บทบัญญัติเรื่องกระบวนการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๐ จึงมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ มากกว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๔๐ โดยเปรียบเทียบ

ทั้งนี้ภายหลังรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๐ ได้มีการปฏิบัติตามมาตรา ๑๘๐ ไปแล้วในหลายกรณี เช่น การเสนอ “กรอบเจรจา” ความตกลงเขตการค้าเสรี อาเซียน-สหภาพยุโรปต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบก่อนการเจรจา การเสนอ “กรอบเจรจา” ปัญหาข้อพิพาทเขตแดนระหว่างไทย-กัมพูชา การ “แสดงเจตนาผูกพัน” เข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม ฯลฯ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานราชการและรัฐบาลสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญได้ โดยฝ่ายหน่วยงานราชการได้มีการปรับตัวและกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามมาตรา ๑๘๐ และในหลายกรณี เช่น การเจรจาเรื่องเขตแดนไทย-กัมพูชา กระทรวงการต่างประเทศได้ยอมรับว่า “กรอบเจรจา” ที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองให้แก่คณะเจรจาของไทยได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมาตรา ๑๘๐ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจำแนกหนังสือสัญญาที่จะเข้าช่วยการปฏิบัติตามมาตรา ๑๘๐ ไว้ โดยได้กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐๓ (๓) ให้มีการจัดทำเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติรองรับการบังคับใช้มาตรา ๑๘๐ ภายใน ๑ ปีนับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ซึ่งปัจจุบันได้เลยเวลาที่กำหนดไว้มากกว่า ๓ เดือนแล้ว แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่มีการประกาศใช้ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดเวลาไว้

พระราชบัญญัติประกอบมาตรา ๑๘๐ จะเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาจำแนกหนังสือสัญญาที่จะเข้าช่วยการปฏิบัติตามมาตรา ๑๘๐ รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการเจรจา และจัดทำหนังสือสัญญาที่ชัดเจน เป็นกติการ่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ หน่วยงานราชการ และภาคประชาชน แต่เมื่อยังไม่มียกกฎหมายดังกล่าวออกมาบังคับใช้ ประกอบกับกรณีข้อพิพาทเรื่องประสาทพระวิหาร ทำให้หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ผลักภาระความรับผิดชอบในการพิจารณาหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๘๐ ให้เป็นหน้าที่ของ คณะรัฐมนตรีและฝ่ายนิติบัญญัติ ส่งผลให้มีหนังสือสัญญาจำนวนมากเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยที่ไม่มีได้เป็นหนังสือสัญญาที่เข้าช่วยตามมาตรา ๑๘๐ วรรคสอง สร้างภาระที่ไม่จำเป็นแก่รัฐสภา และทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากมาตรา ๑๘๐

จากข้อวิเคราะห์ดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเห็นว่า ปัญหาความยุ่งยากบางประการที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๙๐ นั้น มิได้มีสาเหตุจากบทบัญญัติของมาตรา ๑๙๐ แต่เป็นปัญหาเนื่องจากการขาดกฎหมายรองรับมาตรา ๑๙๐ ซึ่งรัฐธรรมนูญก็ได้กำหนดให้เร่งจัดทำให้เสร็จภายใน ๑ ปี อนึ่ง สำหรับร่างพระราชบัญญัติประกอบมาตรา ๑๙๐ ที่รัฐบาลโดยกระทรวงการต่างประเทศได้จัดทำไว้นั้น โดยเนื้อหาของร่างกฎหมายดังกล่าว มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาจำแนกหนังสือสัญญาที่จะเข้าข่ายการปฏิบัติตามมาตรา ๑๙๐ ไว้ แต่ให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของกระทรวงการต่างประเทศ ร่างกฎหมายในลักษณะดังกล่าวจะไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ และกลับจะยิ่งสร้างปัญหาความขัดแย้งให้แก่รัฐบาลมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ หากจะมีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของมาตรา ๑๙๐ ต้องเป็นไปเพื่อทำให้กระบวนการเจรจาและจัดทำความตกลงระหว่างประเทศมีธรรมาภิบาลมากขึ้น เป็นกลไกที่คัดกรองและรับมือโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจได้ มิใช่การปรับแก้เพื่อย้อนกลับไปใช้กระบวนการเจรจาและตัดสินใจแบบปิดลับ ซ่อนเร้น อยู่ในวงจำกัดของเจ้าหน้าที่รัฐและฝ่ายรัฐบาลเหมือนดังเช่นที่เกิดเป็นปัญหาในกรณีความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย หรือความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น

ข้อเสนอเชิงรูปธรรม คือ การคงบทบัญญัติของมาตรา ๑๙๐ ในวรรคอื่นๆ ไว้ แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๑๙๐ วรรคห้า ว่า “ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดประเภท ขั้นตอน และวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล

(นายสมศักดิ์ เจียมธีรสกุล)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๒๑

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๕๑

ที่ สม ๐๐๐๑/๘๘

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารบี
ถ.แจ้งวัฒนะ หลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง การแก้ไขรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๘๐
กราบเรียน ประธานรัฐสภา

ตามที่รัฐสภาได้มีคำสั่งที่ ๑๗/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้ง "คณะกรรมการสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปการเมืองและศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญ" โดยมีอำนาจหน้าที่สำคัญประการหนึ่งในการพิจารณา ศึกษา ค้นคว้า ตรวจสอบ และรวบรวมความเห็นประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ภายหลังจากนั้น ได้มีข้อเสนอจากพรรคการเมืองหลายพรรคเสนอให้มีการแก้ไขมาตรา ๑๘๐ ของรัฐธรรมนูญในเรื่องการเจรจาและจัดทำหนังสือสัญญา โดยกล่าวอ้างถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๘๐ แต่มิได้ให้ความชัดเจนถึงข้อวิเคราะห์ หลักฐาน หรือรายละเอียดที่แสดงถึงปัญหาในการบังคับใช้รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๘๐ แต่อย่างใด

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการติดตามและตรวจสอบการเจรจาจัดทำหนังสือสัญญาหรือความตกลงระหว่างประเทศมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่กรณีความตกลงกองทุนป่าเขตร้อนของสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีความตกลงการค้าเสรี (FTA) ด้วยตระหนักถึงผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนในหลากหลายมิติที่อาจเกิดขึ้นต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านสิทธิในการพัฒนา สิทธิด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิชุมชน สิทธิการเข้าถึงฐานทรัพยากร สิทธิการเข้าถึงยาและบริการสาธารณสุข เป็นต้น

จากการศึกษาตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในกรณีความตกลง FTA ไทย-สหรัฐอเมริกา ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) และการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบจากความตกลง FTA โดยสถาบันการศึกษาต่างๆ เช่น การศึกษาผลกระทบของข้อตกลงลดภาษีไทย-จีน โดยคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ความตกลง FTA มิได้มีเนื้อหาเป็นเพียงการเจรจาปรับลดภาษีสินค้าหรือการเปิดตลาดสินค้าเท่านั้น แต่มีเนื้อหาการเจรจาเกี่ยวโยงกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนทุกภาคส่วนในสังคมไทยทั้งในวันนี้และในอนาคตรุ่นลูกหลาน เช่น เรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุน เรื่องสิทธิบัตรยา เรื่องสิทธิบัตรพันธุพืชและสัตว์ เรื่องแรงงาน เรื่องสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

ด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นว่า รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๘๐ นั้นเป็นมาตราที่มีนัยสำคัญอย่างยิ่งต่อประเทศไทย เป็นมาตราที่แก้ไขเพิ่มเติมมาจากมาตรา ๒๒๔ ใน

รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ โดยมีเจตนารมณ์และหลักการสำคัญ คือ การสร้างกระบวนการและกลไกในการรับมือกับ “กระแสโลกาภิวัตน์เศรษฐกิจทุนนิยมเสรี” เพื่อให้เกิดความรอบคอบ มีธรรมาภิบาลมากขึ้น และให้การจัดทำความตกลงระหว่างประเทศเกิดผลประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติโดยส่วนรวม ไม่ตกอยู่กับกลุ่มธุรกิจการเมืองกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเหมือนที่ผ่านมา โดยสร้างการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติและกับภาคประชาสังคม เพิ่มอำนาจต่อรองให้กับคณะเจรจาของไทยโดยให้เสนอกรอบเจรจาต่อรัฐสภาก่อน รวมทั้งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเจรจามากขึ้น ดังนั้น บทบัญญัติเรื่องกระบวนการเจรจาความตกลงระหว่างประเทศในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๕๐ จึงมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองระหว่างประเทศ มากกว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๔๐ โดยเปรียบเทียบ

ทั้งนี้ภายหลังกฎรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๐ ได้มีการปฏิบัติตามมาตรา ๑๘๐ ไปแล้วในหลายกรณี เช่น การเสนอ “กรอบเจรจา” ความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-สหภาพยุโรปต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบก่อนการเจรจา การเสนอ “กรอบเจรจา” ปัญหาข้อพิพาทเขตแดนระหว่างไทย-กัมพูชา การ “แสดงเจตนาผูกพัน” เข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงปารีสว่าด้วยการคุ้มครองทรัพย์สินอุตสาหกรรม ฯลฯ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หน่วยงานราชการและรัฐบาลสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญได้ โดยฝ่ายหน่วยงานราชการได้มีการปรับตัวและกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามมาตรา ๑๘๐ และในหลายกรณี เช่น การเจรจาเรื่องเขตแดนไทย-กัมพูชา กระทรวงการต่างประเทศได้ยอมรับว่า “กรอบเจรจา” ที่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองให้แก่คณะเจรจาของไทยได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมาตรา ๑๘๐ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจำแนกหนังสือสัญญาที่จะเข้าช่วยการปฏิบัติตามมาตรา ๑๘๐ ไว้ โดยได้กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐๓ (๓) ให้มีการจัดทำเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติรองรับการบังคับใช้มาตรา ๑๘๐ ภายใน ๑ ปีนับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ซึ่งปัจจุบันได้เลยเวลาที่กำหนดไว้มากกว่า ๓ เดือนแล้ว แต่กฎหมายดังกล่าวยังไม่มีการประกาศใช้ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดเวลาไว้

พระราชบัญญัติประกอบมาตรา ๑๘๐ จะเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาจำแนกหนังสือสัญญาที่จะเข้าช่วยการปฏิบัติตามมาตรา ๑๘๐ รวมทั้งขั้นตอนและวิธีการเจรจา และจัดทำหนังสือสัญญาที่ชัดเจน เป็นกติการ่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ หน่วยงานราชการ และภาคประชาชน แต่เมื่อยังไม่มีกฎหมายดังกล่าวออกมาบังคับใช้ ประกอบกับกรณีข้อพิพาทเรื่องปราสาทพระวิหาร ทำให้หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ผลักภาระความรับผิดชอบในการพิจารณาหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๘๐ ให้เป็นหน้าที่ของ คณะรัฐมนตรีและฝ่ายนิติบัญญัติ ส่งผลให้มีหนังสือสัญญาจำนวนมากเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาโดยที่มิได้เป็นหนังสือสัญญาที่เข้าช่วยตามมาตรา ๑๘๐ วรรคสอง สร้างภาระที่ไม่จำเป็นแก่รัฐสภา และทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากมาตรา ๑๘๐

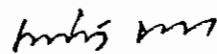
จากข้อวิเคราะห์ดังกล่าว คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเห็นว่า ปัญหาความยุ่งยากบางประการที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๙๐ นั้น มิได้มีสาเหตุจากบทบัญญัติของมาตรา ๑๙๐ แต่เป็นปัญหาเนื่องจากการขาดกฎหมายรองรับมาตรา ๑๙๐ ซึ่งรัฐธรรมนูญก็ได้กำหนดให้เร่งจัดทำให้เสร็จภายใน ๑ ปี หนึ่ง สำหรับร่างพระราชบัญญัติประกอบมาตรา ๑๙๐ ที่รัฐบาลโดยกระทรวงการต่างประเทศได้จัดทำไว้นั้น โดยเนื้อหาของร่างกฎหมายดังกล่าว มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการพิจารณาจำแนกหนังสือสัญญาที่จะเข้าข่ายการปฏิบัติตามมาตรา ๑๙๐ ไว้ แต่ให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของกระทรวงการต่างประเทศ ร่างกฎหมายในลักษณะดังกล่าวจะไม่ได้ช่วยแก้ไขปัญหาที่เป็นอยู่ และกลับจะยิ่งสร้างปัญหาความขัดแย้งให้แก่รัฐบาลมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ หากจะมีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของมาตรา ๑๙๐ ต้องเป็นไปเพื่อทำให้กระบวนการเจรจาและจัดทำความตกลงระหว่างประเทศมีธรรมาภิบาลมากขึ้น เป็นกลไกที่คัดกรองและรับมือโลกาภิวัตน์ทางเศรษฐกิจได้ มิใช่การปรับแก้เพื่อย้อนกลับไปใช้กระบวนการเจรจาและตัดสินใจแบบปิดลับ ซ่อนเร้น อยู่ในวงจำกัดของเจ้าหน้าที่รัฐและฝ่ายรัฐบาลเหมือนดังเช่นที่เกิดเป็นปัญหาในกรณีความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย หรือความตกลงเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น

ข้อเสนอเชิงรูปธรรม คือ การคงบทบัญญัติของมาตรา ๑๙๐ ในวรรคอื่น ๆ ไว้ แต่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๑๙๐ วรรคห้า ว่า “ให้มีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดประเภท ขั้นตอน และวิธีการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า หรือการลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ” เพื่อจะช่วยให้การจัดทำกฎหมายประกอบมาตรา ๑๙๐ เป็นไปได้รวดเร็วมากขึ้น และลดปัญหาข้อถกเถียงทางกฎหมายที่มีอยู่ในขณะนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายเสน่ห์ จามริก)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๘๒๑

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๕๑